

Telegraful

Organ național-bisericesc

Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român
2 ex. (Of.)
Sibiu
Str. Șaguna 8

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Te-
legraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

„Aristocrație sufletească”

În aceste două cuvinte își rezuma acum câteva zile profesorul Simion Mehedinți impresiile cu cari a rămas dela Congresul clerului din București. «Se simțea, spune, la congresul preoțesc stăpânirea de sine a unor oameni care știu să vorbească de sus»; se simțea «o notă de înălțare peste vânturile și valurile de toate zilele». Încă ha na bisericească împrumută chiar și tinerilor nu știu ce autoritate, lată un tânăr diacon, venit din fundul unui sat, și descălicat la Mitropolie, cum pășește rar, cu cădelnița în mână, în fața Regelui, și capetele tuturor se pleacă sub fumul de tămâie.

Cuvinte apropiate spunea astăvară profesorul Nicolae Iorga despre întreg poporul românesc din Ardeal, crescut de preoții bisericii strămoșești. Căci ce alta este «dulcea omenie, clasică majestate», pe care o descopere cel mai înțelegător și mai plastic zugrăvitor al sufletului românesc, decât aceeaș «aristocrație sufletească» pe care o vestește acum ca aparținând preotului ortodox, cestalalt mare iubitor și cunoscător al tainelor spiritului românesc.

În ce constă această aristocrație sufletească, ce emană din Biserica ortodoxă în preoții ei și dela aceștia trece în păstorii lor? Ea nu constă, firește, într-o desinteresare față de vre-o categorie de probleme mari sau mici, într-o apatie față de anumite necazuri și bucurii ce agită viața lumii. Biserica noastră și preoții ei au îmbrățișat în toate timpurile și îmbrățișează și azi cu toată căldura toate aspectele și toate problemele pe cari le aduce curgerea vremii, jertfind din puterile sale pentru năzuințele de fiecare dată ale neamului, «făcându-se tuturor toate», ca pe toți să-i țină strânși la sânul ei. Astăzi când marea criză economică la care asistăm coboară peste viața tuturor vâlul mohorât al lipsurilor, al suferințelor și-al tristeții, slujtorii Bisericii palpită și ei nu atât de soarta lor și a Bisericii, cât de soarta milioanele de lip-

siți, și stau alături și contribuie cu toate puterile pe cari li le împrumută Biserica, la lecuirea boalei ce bântue peste toată omenirea. Preotul e aristocrat cu sufletul nu în sensul pejorativ, că «nu se dimite» să spele rănila fratelui căzut între tâlhari, indiferent din care categorie socială ar face parte, că se crispează într'un «nolli me tangere» în fața mizeriei și a suferinții omeniești. Aristocrația sufletească, sau mai bine zis aristocrația duhovnicească, pentru că e formată cu ajutorul Harului Duhului Sfânt, nu constă așadar în închiderea sufletului față de anumite impresii și griji, nu constă într'un suflet surd la anumite sunete ale vieții, într'un suflet anchilozat, ciuit. În această privință preotul e om ca toți ceilalți, și biserica vedește promptă înțelegere pentru toate problemele și durerile timpului.

Dar ceea ce deosebește pe omul educat de Biserica de oricare altul, este raportul care se stabilește între sufletul lui și problemele vieții. Pe când la omul care s'a depărtat de Biserica, fiecare problemă monopolizează întreg sufletul cu toate preocupările lui luându-i stăpânirea de sine și făcându-l inapt să judece prin comparație cu alte valori importante lucrului de care e vorba, la omul ce trăiește sub suflul Harului din Biserica, sufletul își păstrează în toate împrejurările supremația. Sufletul unui adevărat fiu al Bisericii nu uită când e impresionat de o nouă problemă socială, de alte multe lucruri și probleme, și din judecata aceasta comparativă își dă seamă de relativitatea problemei prezente. În felul acesta el încadrează într'o ierarhie toate problemele și ideile cari vin să agite omenirea, ierarhie în vârfurile căreia rămâne stăpânitor sufletul cu funcțiunile lui spirituale, urmând celelalte probleme în ordinea în care sunt mai înrudite cu el. În sufletul omului Bisericii s'a cristalizat pe remptoriu un cadru armonios în care orice nouă problemă își ia locul ce i se cuvine și primește o soluție ce decurge din integritatea acelu cadru, dominat și străbătut de tenziunea după spi-

ritualizare. Omul bisericesc judecă fiecare problemă «sub specie aeternitatis» și în raport cu universalitatea aspectelor vieții. De aceea Biserica și omul care și-a performat personalitatea după spiritul ei, nu-și perde cumpătul, nu exagerează, nu se grăbește nervos, și nu trece dintr'o extremă într'alta. La toate aceste rămâne supus numai acela care se lasă absorbit întreg de fiecare problemă care se ivește.

Lată de ce țăranel nostru este un spirit echilibrat, ținând în toate măsura și rezistând îndemnilor și himerelor extremiste. Lată de ce astăzi, când toate categoriile sociale își strigă asurzitor și violent durerile în congrese, preoțimea în congresul ei a dat o atât de grăitoare pildă de ținută demnă și stăpânită. Lată de ce astăzi, când apare firesc pentru orice breaslă să discute în întrunirile ei numai lipsurile materiale de cari suferă, preoțimea adunată la București, mai mult ca oricând altădată, manifestă grija principală pentru problema catehizației și a misionarismului și abia în al treilea rând se ocupă ca de un mijloc și de problema salarizării. Pentru unii ar putea apare această înșirare a problemelor pe ordinea de zi un anahronism sau un fariseism. Pentru cei cari cunosc însă spiritul Bisericii, această înșirare este singura normală.

Și spiritul acesta al Bisericii trebuie înțeles astăzi de toți factorii cu răspundere. Mai ales astăzi, când din toate părțile omul nu culege decât îndemnuri la neascultare, la nerăbdare. E timpul ca oricine să înțeleagă că Biserica este singura instituție puternică de educație în spiritul măsurii, al cumpătării și al înțelegerii largi: în spiritul ordinii. Cerând această recunoaștere ne unim glasul cu cel al Părintelui Partenie, președintele Asociației generale a clerului, care tocmai acest lucru l-a cerut în cuvântarea de deschidere a congresului clerului.

Ne bucurăm că această recunoaștere a venit și de astădată neintârziat de la șeful guvernului, profesorul Nicolae Iorga. O vrem

însă și dela ceilalți conducători ai destinelor neamului. Și nu numai cu vorba, ci și cu fapta. E singura satisfacție pe care o doresc slujtorii altarului.

Diacon Dr. D. Stăniloae.

Biserica și guvernele

Unul dintre marile partide ale țării noastre susținea, înainte cu zece ani, prin șeful său că biserica creștină ortodoxă, dominantă a statului român, «face parte integrantă din sufletul neamului». Cu mulți ani înainte, Eminescu, limpede văzător, spusese despre biserica ortodoxă, că este: *mama neamului românesc*.

Aceeaș, mare însemnătate și valoare a bisericii noastre, este pironită, cu slove nemuritoare, pe pagini scrise de mari și cinstiți cărturari, între cari stă, cum știm, prof. N. Iorga la locul de cinstea întâi.

Ori care străin cercetător, chiar grăbit, al vieții poporului nostru de ieri și de astăzi, constată raporturi adânci și de nedărâmat între *ortodoxie și neam de român*: două realități nedespărțite și în perfectă unitate una cu alta.

Biserica ortodoxă a dat și dă parte principală de contribuție la cimentarea vieții naționale. Ea, ca «instituție de ordin divin», merită astfel și sentimentele de recunoștință ale tuturor românilor, — dar și cinstirea și întărirea ei, pentru toate timpurile, recunoscută fiind ca cea mai puternică temelie morală a statului nostru creștin, cu o covârșitoare majoritate de ortodocși.

Statul român, vechi și nou, a și luat asupra sa îndatorirea de a fi *ocrotitor și ajutor* al bisericii: întâi pe vremea când, în veacul trecut, i s'au secularizat întinsele averi, adunate în vechea țară prin danii și ctitorii făcute de înțelepți voievozi și de cucernici boeri; a doua oară, când s'a votat noua constituție.

Ocrotirea și ajutorul material, pentru biserică și cler, s'au înscris, pe bună dreptate, în articole de legi aduse de parlament.

Nu căutăm să stabilim din nou *gradul* ocrotirii și al ajutorului arătat bisericii ortodoxe în comparație b. o. cu tratamentul acordat cultelor minoritare. (Concordatul, cu privilegiu, e atât de elocvent!).

Suferim, ca biserică, împreună cu celce suferă — cu statul străntorat — în speranță că jertfele deopotrivă, *ale tuturor*, ne vor duce la mântuire și vom ieși cu față curată din o criză financiară și morală ce bântue de ani, la noi și la alții, la prieteni și la dușmani.

Ținem însă cu atât mai vârtos să ne exprimăm mirarea și regretul că, tocmai când în fruntea guvernului strălucește unul dintre vajnicii apărători ai bisericii ortodoxe, mesajul de deschidere a parlamentului — al *trellea* mesaj sub guvernul actual — nu învrednicește biserică străbună nici de astădată de-o *atențiune pilduitoare*.

Se vede că a trebuit să vie earăș dl *Gheorghe Brătianu*, singurul între toți șefii de partide, care n'a trecut cu vederea defectul mesajului cu privire la biserică. «*Sânt încă în mesaj — spune organul de publicitate al dlui Gheorghe Brătianu, — și unele pasagii mai puțin fericite. Astfel la capitolul care se ocupă de activitatea legislativă a ministerului școalelor, ni se pare cel puțin lipsită de eleganță sublinierea dreptului de control în domeniul bisericesc al cui plătește: asemenea accentuări, tratând o anume tendință personalistă, sânt nepotrivite în mesaj...*»

Ce ne promite anume guvernul? «*Ministrul școalei va căuta prin măsuri de cea simplă, dar mai folositoare legislație să ducă... în domeniul seminarilor,*

unde dreptul bisericii trebuie restabilit, dar cu controlul țiresc(?) al cui plătește, — opera începută în timpul verii, — spune mesajul de acum. Observația care e bună la început, este greșit întregită la sfârșit.

Acest sfârșit ar însemna, că e prea d'ajuns să plătești, căci plătind ai dobândit dreptul de «control», fără a te împedea mult de o *autonomie* oarecare, instituită de alt fel prin lege.

De ce se stăruiește asupra controlului acolo, unde *biserica* își crește viitorii *preoți*? N'are statul încredere în arhieriei bisericii, conducătorii firești ai acelor școale? Cunosc dnii miniștri atât de perfect dogmele și științele bisericești, încât pot să le și «controleze» în școalele teologice? Sigur, că nu!

Cine ar trage dar folosul «controalelor» civile în instituțiile bisericii? Neapărat numai aceia, cari, — după tristul obicei din trecutul bisericii vechiului regat — nu voiesc s'o lase «*în rosturile ei bisericești*»; — decadența ei dintre anii 1860 și până la începutul veacului următor, — n'o spunem noi, — este pricinuită de faptul că «*statul s'a amestecat în socotelile ei bisericești*», — fiindcă el, statul, plătea!

Durere, această mentalitate simplistă, a plătirii statului, dănuiește încă, și jos, și sus.

Ce rezultate a dat «controlul» exercitat de «plătitor»? Le-am văzut cu toții: a deschis ușa, spre locuri nemeritate, tuturor ambițioșilor cameleoni politici... Și celelalte...

Să nu mai fie! —

Este timpul suprem, prin urmare, ca cel puțin din cercurile superiorității intelectuale ale

țării să ni se trimită alt soi de îndemnuri, — și mai ales alte înfăptuiri.

Desconsiderarea și jignirea, ca răspuns la cereri drepte și repetate stăruitor, nu sânt producătoare de prosperitate, pentru nimeni.

In preajma congresului studenților

Studentimea noastră formează, în mijlocul societății românești, un corp bine definit; cu tradițiile lui, cu strădaniile lui, cu trecutul lui.

Trecutul îndeosebi a fost extrem de agitat. Până acum câțiva ani, toată suflarea tinerețului, din marile centre de cultură și educație, era angajată în luptele naționaliste. Societățile studentești singuratică, dacă n'au dispărut cu totul, mai ființau doar în scripte. În locul lor, studentimea din orice colț de țară, — un tot și un suflet — răpită de entuziasmul vibrant al unei tinereți numai exuberantă și deloc griji pentru ziua de mâine, ducea pretutindeni pornirea năvalnică împotriva elementului semit. Fiecare congres al studentimii era nou prilej de dezordine care sfârșiau cu despăgubiri plătite de stat celor năpăstuiți și cu serii întregi de procese intentate capilor mișcării. De acum avea și studentimea eroii săi pe cari jurații se grăbeau să-i achite întotdeauna, în entuziasmul sărbătoresc al celor ce și-i revendicau. Iși dădeau seamă, și unii, și alții, că numai așa e drept; că studentimea a ajuns instrumentul unor lucrături politice și a plecat urechea la șoapte viclene.

Aceasta, atunci!

Ultimii ani au adus o atenueare simțitoare a luptelor de până aci. Studentimea înțelegea că dacă ideea națională poate să formeze un ideal demn de luptat pentru el, apoi prigoana împotriva evreilor nu mai putea să continue în forma aceasta deadreptul dăunătoare țării și inadmisibilă creștinește. Era deajuns. S'au liniștit și au renunțat nu la lupta lor care într'un anumit fel privită e dreaptă ci, la *mijloacele* de luptă. S'au apucat așa dar studenții noștri să-și rânduiască gospodăria proprie, părăsită cu totul în frenezia mișcărilor antisemite. Vechile societăți ale facultăților respective au fost reduse la viață și redat rostului lor de a pregăti pe studenții membri pentru chemarea ce au de îndeplinit în vâltoarea vieții. Cu aceasta începea fortificarea tinerețului pentru lupta prin muncă și merite.

În fața greutăților materiale ce apasă deopotrivă toate categoriile sociale, aceste societăți mai sânt și cele mai bune ajutoare ale studenților. Au cămine și cantine care sânt susținute numai de ele, știut fiind că statul a tăiat toate ajutoarele din vremuri bune.

Printre aceste nuclee de muncă studentească, trăesc și lucrează cu sânguință de albină societățile studenților teologi. E firesc fucru. Teologi fiind, trebuie să se ridice cu un cap peste tovarășii de alte nuanțe. Lucrul acesta a fost observat și înregistrat. Anul trecut, într'un ziar bucureștean care făcea o anchetă printre studenți, am subliniat faptul îmbucurător că studenții în teologie sânt recunoscuți unanim

FOIȘOARA

Scădere și înălțare

— Gânduri de toamnă —

Ni-au sosit zilele neguroase, cu nopțile prohodite de șuerul vânturilor de toamnă.

Astrul strălucitor de altădată se ascunde compătimitor, peste câmpii și păduri se așterne melancolia tremurată de cărăitul ciorilor cenușii ca negurile de plumb lăsate pe vârfuri de dealuri și păduri.

Ni-ați părăsit meleagurile, voi dulci cânturi de codru, tămăioase mirezme de flori și verdeață, legănat auriu de holde coapte, freamăt de frunziș din simfonia sacră a verii. Dar nu plângem trecutul vostru, căci ni-ați lăsat chezașie bogăția voastră: grăuntele nutritor, al gurilor flămânde, în hambare, paiul auriu în jirezi falnice, flori cosite în șoproane... Ni-ați dat jertfa vieții voastre bogăție nouă tuturor.. Nu plângem, căci moartea voastră este viața noastră.

Nici nu ne-am revolta; căci lipsa, care e mama revoltei, ați înlăturat-o voi din calea noastră; — dar iată că prețul jertfei voastre e călcat în pi-

ciore de măsura nedreaptă a omenirii. Această omenire se pare că se clatină, îmbătătată de strălucirea aurului. Iscodirea deavoului e mai pe sus astăzi, decât darurile himei puse la dispoziția omenirii de Atotputernicul. Asta o deplângem noi în zorii acestui brumar: bruma zilelor ajunse. Deplângem începutul de realizare în lume a economiei lui Satan și mijloacele prin care își țese pânza întunecând mintea omului și orbându-i ochii. Deplângem goana lumii după aur și strălucire trecătoare.

Grosimea stâncilor închide, în adâncimile ei, îngrămădirea de metal gălbui, și ochiul omenirii se dilată spre aceste adâncimi, râvnindu-le conținutul: «Ah, să-mi lase numai atât cât aș putea duce în spinare!»

Deținătorii aurului au însă paznici credincioși, cari amenință pe râvnitori cu moarte, dar metalul gălbui li se pare mai de preț decât viața însăși.

Muncă, cinste, dreptate, eroism, dragoste. sânt astăzi subjugate aurului scilpitor. Cununa de spini a lui Isus, simplitatea coroanei de oțel a unui regat, eroismul peoturilor goale ale soldaților din trecutul război, nu mai fac azi în fața omenirii cât un pumn de aur...

Vapoare încărcate își afundă corpurile în valurile spumegânde sub povara ruzilor nestematului ademenitor și străbat lungul și latul Oceanelor dintr'un continent la celalalt. Și lumea se prosterne amestită în fața acelei îngrămădiri de aur. Diplomați alegă dintr'o țară în alta, în goana avioanelor, acceleratelor sau a vapoarelor, străbătând mii de kilometri în misiuni «pentru asigurarea păcii între popoare, pentru a ajuta la refacerea economică a unui stat». Și bietele milioane de indivizi, a căror bogăție e doar singură țaria brațelor, tremură de teama zilei de mâine, când produsul sudorii lor nu va mai fi recompensat nici cu un gram de aur, căci ușile casselor de fier li vor înghiți în întregime. Scurmătorii glicii își aruncă sămânța, sub brazda plugului, mai mult dintr'un obicei al trecutului, căci nădejdea recompensei sudorii lor a scăzut. Sute și mii de dascăli, preoți și diferiți slujbași ai statelor se întrebă: dacă mâine va mai fi nevoie de lumina minții lor, de propaganda ideilor în serviciul cărora stau, sau poate li se va închide ușa slujbei, pentru care și-au jertfit tot ce-au avut în ei mai nobil și mai frumos...

Dar, cu toată jelană voastră cobitoare, gânduri triste la început de toamnă, voi nu veți fi în stare să ne desființați nădejdea. Idealurile vieții noastre sânt călitate nu în focul ce curăță aurul, ci în focul sacru al unui măreț trecut. Credința noastră și iubirea de țară sânt moșteniri scumpe, refăcute prin noi însine. Dorul de pace izvorește din jurământul ce am depus în fața lui Dumnezeu, când ne-am întors de pe fronturile morții acasă la vetrele noastre calde. Lealitatea pentru Rege și tron e asigurată, pentru că Regele e prietenul nostru de suferință și de bucurie. Toate acestea la un loc fac mai mult decât comorile încuiate în cassele de oțel.

Prin aceste sfinte însușiri vom birui și războiul aurului, numit criză economică.

Mamona va cădea din nou înfrânt la picioarele Atotputernicului.

Pr. A. Marcovici.

Toate îmi sânt slobode, ci nu toate îmi folosesc; toate îmi sânt slobode, ci nu toate zidesc. 1 Cor. 10, 23.

Celce samână cu scumpete, cu scumpete va seceră; ear celce samână întru binecuvântare, întru binecuvântare vor și seceră. 2 Cor. 9, 6.

ca cei mai muncitori. Li se aduceau elogii pentru activitatea ce desfășură la revista lor, «Raze de lumină». Aceasta îi privește pe studenții teologi din București, cei mai puțin cunoscuți în cercurile ardelenesti.

Celelalte centre teologice nu stau într-un nimic mai pe jos. Dimpotrivă, toate arată din destul că sânt aluatul ce trebuie să dospescă toată frământătura tineretului.

*

Spre sfârșitul lunii acesteia și începutul lui Decembrie, orașul nostru, Sibiu, va primi pe studenții veniți din toate unghiurile țării, să ia parte la congresul general studentesc. Vin să-și frământă gândurile lor, năcazurile lor, aici mai aproape de liniștea mistică a munților noștri.

Li vom primi cu drag, căci sânt suflet din sufletul nostru și nădejdea de mâine a neamului.

Congresul lor am vrea să fie o manifestație de cald patriotism, făcută cu calm și pricepere, astfel încât să impună minoritariilor germani ai Sibiului. Ar fi cea mai nimerită satisfacție dată conștiințelor românești de aici, care-i așteaptă și bineventează.

Grigorie T. Marcu.

Statusul romano-catolic. Deși o telegrama, trimisă la Cluj din partea dlui N. Iorga, interzicea adunarea proiectată a Statusului romano-catolic, totuși, în urma numeroaselor intervenții, adunarea s'a ținut.

În considerare însă ca Statusul nu este persoană juridică recunoscută de stat, hotărârile sale rămân nevalabile.

Se spune că guvernul va căuta să clarifice situația Statusului romano-catolic în statul român, — o situație care n'a fost recunoscută nici de statul ungar.

„Viața cumpătată“

— Observări pe marginea lucrării lui Charles Wagner —

«Moralitatea e busola esențială, care conduce pe om în toate manifestările vieții. Viața cumpătată e produsul moralității. În lipsa moralității, viața omului nu are nici un sens, nici un rost».

Autorul operei *Viața cumpătată* cercetează viața în multele ei manifestări externe.

Charles Wagner nu face altceva decât observă, prin prisma moralității, complicațiile mediului civilizat.

Civilizația presupune o multiplicare a necesităților. Desacordul provine din faptul, că necesitățile cresc mai repede, decât mijloacele pentru a le satisface. Astfel, ne aflăm în fața unei incoerențe de ordin individual: ruperea echilibrului între viața sufletească și viața exterioară, zisă socială.

Intensitatea cu care viața exterioară pretinde satisfacerea dorințelor în plină ascendență, e dăunătoare vieții morale, care în penumbra tristă a neligenței rămâne necultivată în butul fericirii individuale și colective.

Dacă rostul omului e să tindă la maximul posibil de fericire, o viață

„Cifrele față în față“

Clarissimi de pe Târnavă, dreșai de școala iezuitică în meșteșugul scamatoriei de a face din alb negru și din negru alb, — declară de falsă în ultimul lor buletin nu știm pentru a căta oară «aserțiunea ortodocșilor-bizantini» că biserica greco-catolică a fost favorizată prin buget față de biserica ortodoxă. Din contră, ei au fost prescurtați și exclamă: «cifrele stau față în față».

Pentru a pune capăt acestei scamatorii trebuie să apelăm și noi la graiul cifrelor, punându-le față în față, pe două coloane:

Bugetul Ministerului Instrucțiunii publice și al Cultelor pe anul 1931:

pagina 432	pagina 462
Salarul unui consilier ortodox .10470	Salarul unui canonic gr.-cat. .17140
Numărul consilierilor ortodocși în Mitropolia Ardealului 18	Numărul canonicilor în biserica greco-cat. din Ardeal 31
pagina 432	pagina 466
Director administrativ . . . . . —	Director administrativ 8550
Secretar mitropolitar arhiepiscopesc . . . . . —	Secretar mitropolitar arhiepiscopesc 7780
Secr. consistorial . . . . . —	Secretar consistorial 7780
Prim contabil . . . . . —	Prim contabil 7780
Numărul protopresbiterilor salariați de stat în Mitropolia Ardealului ort. 28	Numărul protopresbiterilor salariați de stat în Mitropolia Ardealului gr.-cat. 78

Din punerea față în față a cifrelor pe cari urmașii lui Loyola nu le vor mai putea întortochia, este clar ca lumina soarelui, că pe când consilierii noștri sânt salariați, din partea statului cu câte 10.470 Lei, celibatarii greco-catolici primesc Lei 17.140; pe când în Mitropolia noastră sunt 18 consilieri plătiți de Stat, în Mitropolia greco-catolică din Ardeal sunt 31 canonici etc; oare cei 800.000 de ortodocși ai patriei mame și-au vărsat sângele mai ales pentru drăguții de papistași?

Sapientii sat!

complicată, diametral opusă cu mulțumirea sufletească, înseamnă un punct criticabil sub toate aspectele. Individualitatea puternică crează valori numai în măsura în care e însoțită de moralitate.

Egoismul, materializând gândirea, o pune în serviciul unor cauze care nu au nimic comun cu moralitatea.

Este imposibil să ne putem închipui o societate omenească, în care toți indivizii ar fi altruiști. Instinctul de conservare, care e punctul de plecare al egoismului, nu elimină instinctul colectiv pentru conservarea vieții sociale. Deci societatea umană, pe baza sistemului solidarismului social, care nu e în contradicție cu individualismul, ar putea face progrese uimitoare în arena vieții morale.

Pentru înfrânarea exceselor de multe feluri, cel mai bun corectiv este *simplicitatea*. Charles Wagner o caracterizează, zicând că e o stare a sufletului, în care cultura stă în armonie cu aptitudinile personale ale fiecăruia.

E nevoie să distingem exact esențialul de ceea ce este accesoriu. Știind că esențialul conduce, iar accesoriul se subordonează, simplitatea ade-

Activitatea preoțească a tractului Bran

În ziua de 12 Noemvrie 1931 s'a ținut în comuna Râșnov, conferința de toamnă a tractului Bran, sub președinția P. C. Părinte Vasile Stoicane, protopop cu sediul Zărnești.

Dimineața la ora 7, în biserica cea mare sfințită anul trecut de înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae, s'a oficiat serviciul divin cu sf. Liturghie, la sfârșitul căreia a predicat părintele N. Gogonea din Râșnov.

La ora 10 s'a deschis conferința de către președintele protopop prin o cuvântare luminosă, îndemnând preoțimea la misionarismul plin de greutate tot mai apăsătoare ale zilelor noastre. După discuții asupra predicii și a serviciului divin Păr. Victor Briotă din Holbav dă citire temei bine lucrate: Sfânta Cuminăcătura în lumina învățătorei ortodoxe, catolice, protestante și sectante; iar Păr. Coman din Ghimbav expune: Cum fac eu proscomidia; Păr. Preșmereanu demonstrează, când și cum să cădim în decursul serviciului divin, iar perdeaua dela ușa împărătească când trebuie trasă. După ce discută asupra pedepsirea preoților cari absentează nemotivat, se alege Păr. I. Dragolea din Vulcan ca delegat al tractului pentru congresul preoțesc dela Alba-Iulia.

La urmă Păr. Dragolea face un referat al salarizării preoților, propunând o *moțiune*, acceptată de conferință.

În moțiune se cere ca forurile bisericesti chemate, să intervie ca statul și organele sale să acorde preoțimii noastre un tratament mai just și mai echitabil.

UN AN DE APARIȚIE. *Cotidianul din capitală Mișcarea, de sub conducerea dlui Gheorghe I. Brătianu, a împlinit un an de existență. Dorim valorosului organ de publicitate, Mișcarea, viață lungă în convingerea că și în viitor va susține cu tărie ca și până acum, interesele mari ale bisericii noastre ortodoxe.*

Congresul preoțesc din capitală

Săptămâna precedentă, în cursul unor zile, s'a ținut în București congresul Asociației generale a clerului ortodox român.

Pe lângă tot vitregul tratament, aplicat prin bugetul anului 1931 bisericii și slujitorilor săi, preoțimea întrunită în congres s'a înălțat și de astă dată d'asupra preocupărilor de soi material, și a dat atențiune deosebită problemelor de organizare, între altele și în raport cu misiunea clerului în lupta sa împotriva sectelor învrăbitoare de suflete.

Obiectul unei serioase discuții a fost și aceea a bunurilor bisericesti, susținându-se că o biserică adevărat conștientă de misiunea sa trebuie să-și apere bunurile și nu poate rămânea în inferioritate față de alte biserici din țară.

Congresul a discutat mijloacele de ajutorare ale unor biserici ortodoxe strâmtorate și prigonite chiar în noua noastră patrie.

În scop de-a întări mijloacele de existență pentru biserici și clădirile lor, s'a propus aducerea unei legi prin care se acordă bisericii ortodoxe române dreptul de monopol asupra fabricării și vânzării luminărilor bisericesti de ceață și a obiectelor de cult.

În moțiunea votată de congres se arată dezideratele preoțimii, și adevă: 1. În chestia misionară: susținerea seminarului monahal, reînființarea misiunilor eparhiale ș. a.

2. Privitor la învățământul religios în școale primare, preoțimea este de acord să predea religia cel puțin o oră pe săptămână completată cu catehizarea copiilor; se exprimă dorința, ca învățătoria să alcătuiască coruri religioase pentru a da răspunsurile la sfânta liturghie.

3. Să se aplice clerului ortodox român aceeași curbă de sacrificiu care se aplică celorlalți funcționari publici; bugetul general al cultelor să fie repartizat pe proporționalitatea numărului de credincioși ai fiecărui cult...

4. Alte deziderate se rapoartă la legiferarea actelor făcute de pioși citori pentru opere de milă creștină, și la alte chestii bisericesti.

vărată consistă în distincțiunea acestor noțiuni.

Complicațiile, inerente unei vieți, consistă în confundarea moralului cu utilul.

Utilitatea simplificată e o reminiscență de înaltă înțelegere în lupta vieții și culminează în alegerea motivelor morale, ori cât de opuse să fie ele capriciilor.

Atributul clasic al omului, și totodată elementul de distincție între el și celelalte ființe, este gândirea. Tot ce e mai frumos, în organismul materializat în funcțiuni organice, e gândirea.

Elasticitatea gândirii este proprietatea inevaluabilă, care permite fixarea unui țel și dictează întreaga conduită a individului. Gândirea, cu câmpul ei întreg de fenomene, trebuie pusă în serviciul dezvoltării morale în combinație necondiționată cu simplitatea. Căci, într'adevăr, când o gândire normală e pusă în serviciul unei simplități morale, atunci orice obstacol ce s'ar opune dezvoltării individualiste în sens normal, este în lăturat cu ușurință.

Bunul simț, care caracterizează imparțialitatea, este un excelent factor în serviciul moralității. Nu este însă

a se confunda bunul simț cu optimismul. Optimismul, numai în corelație cu bunul simț, este forța formidabilă a reușitei în viață.

Să vedem de ce combate Charles Wagner pesimismul, zicând că e neuman:

Dacă închipuirea noastră ar putea imagina un punct fictiv, considerat de normalitate apodictică și formând centrul unui sistem de echilibru, numit optimism, atunci pesimismul ar cădea dincolo de acest punct pledând pentru desechilibru. Dintre anomaliiile vătămătoare, consistând în lipsă de echilibru, în lipsă de modestie și de logică, pesimismul a considerat ca neuman.

A bărfi viața, în generalizări sintetice, e o atitudine curioasă.

Drept aceea, pesimismul este greșală, e privirea vieții prin prizma unor idei neurastenice.

Increderea este factorul decisiv în lupta vieții. Speranța este o formă mai înaintată a încrederii, ea se îndreaptă spre viitor.

Fixarea unui ideal mai îndepărtat, cătră care se tindem stăruitor, lămuirește însemnătatea încrederii, și implicit a speranței.

Autorul zice: «Îndrăznim prea puțin să nădăjduim». Într'adevăr dacă

Uniformizarea cultului ortodox

Pornind de la broșura publicată de p. Dr. Nicolae Terchilă: «Tălcuirea sfintei Liturghii», p. Dr. protopop Vasile Stoicaneanu de la Zărnești, relevând într'un foileton recent din Telegraful Român (Nr. 83—84), unele abateri în broșura amintită, de la practica rituală obișnuită și de la îndrumările rituale și liturgice, pune o problemă, pe care și subsemnatul o consideră de una din cele mai actuale și de arzătoare necesități: *uniformizarea cultului ortodox*, afirmând la finea articolului, că «este timpul suprem pentru o deplină uniformitate. Și ce folositoare ar fi pentru toate acestea o broșură îndrumătoare, scrisă numai pentru preoți!»

Astfel de broșură, îndrumătoare, conținând precisiuni în ce privește îndeplinirea acțiunilor simbolice, ceremoniale și rituale din partea preotului, la serviciile de tot felul, interne și externe bisericesti, cuprinzând toate acele momente asupra cărora s'au observat divergențe și variații păgubitoare în practica zilnică, — o are gata, pentru tipar, Conferința preoțească a protopopiatului Brașov.

O comisiune de 5 preoți s'a ocupat cu această problemă, fiecare membru din comisiune a prezentat câte un referat asupra câte unui sau mai multor servicii; toate la un loc au fost studiate de această comisiune, și apoi cuprinse de către subsemnatul, în calitate de referent, într'un singur studiu unitar, având scopul de a servi ca material de studiu pentru conferințele preoțești, apoi a fi tipărit ca un fel de *Indreptar ritual*, obligatoriu pentru întreaga preoție, — bine înțeles după convenita aprobare a celor în drept.

Intrucât m'am ocupat de un timp încoace mai de aproape cu această

avem în vedere sacrificiul și devotamentul, putem exclama fără sfială: sacrificiul este negativ, iar devotamentul roditor. Deci mai mult bine aduci devotându-te, decât sacrificându-te. —

Intr'o nouă serie de idei, autorul ne prezintă bunătața ca izvor de lumină în calea omeniții: «Ai încredere, nădăjduiește, și fii bun». Deci factorul decisiv în lupta motivelor din viață, pentru alegerea motivelor bune, e bunătața nemascată, născută dintr'un procent mic de altruism explicabilă prin simțul de comunitate izvorât din instinctul de conservare a comunității.

Temeiul legăturilor sociale e încrederea reciprocă. Sinceritatea e izvorul acestei încrederi. Nici nu ne putem închipui o colectivitate armonioasă, care să nu dispună de o doză suficientă de sinceritate.

Sinceritatea progresa direct cu cultura morală. Cultura conștiinței îndeamnă pe individ la recunoașterea unei solidarități. Teza sincerității confirmă teza simplității. Într' simplitate și sinceritate există un nex causal indisolubil. Cea dintâi e cauza, cea din urmă efectul.

Vorbirea simplă, în nex cu simplitatea, nu înseamnă coborâre, din

chestiune, cred de actual să dau aici câteva fragmente din amintitul studiu, și anume din partea introductivă, în credința că o discuție asupra acestei probleme ar putea lumina unele laturi ale ei și din alte puncte de vedere:

Ceeace am primit în dar de la Domnul nostru Isus Hristos, și de la sfinții Apostoli, ceeace am moștenit de la sfinții părinți ai bisericii noastre, ceeace s'a consfințit prin sinoadele ecumenice și locale și prin canoanele lor, formează un patrimoniu scump și sfânt, inalienabil și nestrămutat al bisericii noastre strămoșești; patrimoniu, pe care slujitorii de azi ai bisericii avem sfânta datorință de a-l păstra și de a-l transmite la rândul nostru nealterat urmașilor.

Acest postulat, al intangibilității patrimoniului cultului divin, al importanței și necesității lui, se sprijinește și pe următoarele considerațiuni:

a) Cultul este elementul, în care și prin care *biserica își îndeplinește o parte esențială a menirii sale dumnezeiești*. Prin urmare, numai biserica poate fi chemată a regula și conserva modul regulat al plinirii cultului și al adorațiunii lui Dumnezeu. (Liturghia, de Mitrofanovici-Tarnavski-Cotiarciuc).

b) Sistemul dogmatic de credință, având o natură spirituală, metafizică și mistică, întind realizarea unui raport intim cu Dumnezeu, formează o lume internă: cultul divin intern; dar primul scop al cultului bisericii ortodoxe este manifestarea în extern a religiei interne. Omul simplu simte impulsivitatea mistică de a exterioriza cultul intern și astfel se ajunge la cultul divin extern, adică al formelor, simbolurilor, acțiunilor exterioare. Aceste două acțiuni, internă și externă, sânt intim legate. Nu ne putem închipui o lume transcenden-

conură e înălțare către un ideal propriu întregii colectivități. O operă de artă cu cât e mai accesibilă publicului, cu atât mai ușoară este posibilitatea conformării și educației masei. Un om mare nu este geniu numai prin concepția unei idei înalte, ci și prin posibilitatea adaptării acestei idei cerințelor generale, făcând posibilă o asimilare practică.

În lumea morală drepturile și datoritiile se concep după norme susceptibile de schimbări. Datoriile în realitate există pe-o scară întinsă, posibilitatea lor de satisfacere variază după concepțiile individuale. Bine înțeles, trebuie să operăm cu noțiunea datoriei simple ca să putem constata cu exactitate ce înseamnă datorie. Autorul zice: «Datoria simplă e datoria apropiată».

Presupunând o stare de conștiință riguros normală, un caracter ferm, datoria apropiată ne apare suficientă pentru împlinirea noțiunii datoriei simple. În legătură indisolubilă cu datoria simplă sânt nevoile simple. —

După ce am demonstrat inconvenientele vieții complicate, arătând incoerențele de ordin primordial ce izvorăsc din aplicarea la infinit a pretențiilor noastre, putem admite teza nevoilor simple.

tală a credinței, fără exteriorizarea cultului. De aceea, luptând pentru menținerea credinței, vom lupta totodată pentru intangibilitatea cultului.

c) Această intimitate între dogmă și cultul creștin, sau între cultul intern, explică de ce organismul acesta religios este atât de sensibil la cea mai mică atingere, la orice ar însemna modificarea fisionomiei sale. O formă străină observată în cult nu va întârzia să se deslușească și să-și caute ideea corespunzătoare în sistemul de credință. (Vintilescu, Cultul și ereziile). Modificarea formei înseamnă modificarea ideii de credință. Ne aducem aminte de fostul preot ortodox Tudor Popescu de la Cuibul-cu-barză. El modifica la început simple forme ale cultului (expresii relative la Sf. Treime), urmând ca la examenul de credință să se dovedească că și-a modificat însăși credința: dogma sfintei Treimi. Iată, cine se atinge de forme, atacă fondul, credința. De la acest punct au pornit feluritele erezii, de la acest punct începe sectarismul. — Cu atât mai vădit, ni se indică păstrarea cultului în originala lui splendoare.

d) Credincioșii noștri români erau din cele mai vechi vremuri păstrători prin tradiție al patrimoniului de credință, dar în același timp și păstrători al patrimoniului de cult. Bisericele și mănăstirile noastre au menținut, și înainte de a avea o literatură bisericească, bogăția formelor în originalitatea lor. După cum s'a păstrat credința din tată în fiu, așa s'au păstrat formele și ceremoniile din generație în generație. Am putea susține, că mai ales acestea au găsit adăpost în sufletul poporului. Moșneagul român de legea noastră este un compendiu viu de liturgică tradițională. El știe, el nu uită ceeace a învățat de la tatăl său de mic copil, ceeace a văzut în biserică și la feluritele slujbe, ale căror forme i-au mișcat sufletul

Vorbind de lumea fizică, am observat fenomenul constant al atracției moleculare. În viața morală moleculele componente sânt subordonate unor legi dependente de personalități distincte. Este deci în interesul unei vieți, conduse de simplitate, să-și clasifice nevoile în interesul cel mai propriu.

Trebuințele sânt punctul de plecare a activității omului, iar satisfacerea lor scopul acestei activități. Numărul ilimitat de trebuințe care formează centrul motoric al pasiunilor, conduce omul pe linia unei coborâri umilitoare.

Se naște întrebarea: cum trebuie înfrântă decăderea?

Este în general recunoscut, că un viciu se combate cu ușurință prin ridiculizare. Noi însă, propunem următorul corectiv: Cultură de înaltă morală, cât mai întinsă.

Viața exterioară își are legitimitatea numai în măsura în care e însoțită de-o cultură sufletească corespunzătoare. Deci nevoi simple, combinate cu mulțumiri simple, sânt două izvoare de înaltă orientare în viața necesităților ilimitate, care se răsună cu timpul, și al îndoielilor, care numai mulțumire sufletească nu aduc.

fraged. Ce e mai mult, el nu admite a schimba ceva din formele moștenite care, deodată cu credința lui launtrică, alcătuiesc religia lui, «legea» lui.

Cu toate cele expuse până aici, practica rituală înregistrează prea adeseori unele variații și diferențe culturale, ceremoniale sau rituale. Cauzele acestor diferențieri sânt felurite:

a) Lipsa unor indigități amănunțite și precise în cărțile rituale, Liturgier, Molitvelnic etc. care uneori, ce e drept, sânt precise până amănunte, însă de alteori sânt lipsite de orice comentariu, explicație sau îndrumare tipicală, sau rituală, sau se dau numai indigități scurte, dând loc la interpretări individuale.

b) Fiind necesitat celebrantului la interpretări individuale, care firește diferă după mijloacele spirituale ale individului, se nasc forme disparate, incongruențe, schimbări uzuale, fatale separări de forme, a căror îndreptare în general nu o poți întreprinde decât tot prin interpretare, care este individuală.

c) Lipsa practicii ceremoniale și rituale în seminarii și școlile noastre teologice. Tinerii candidați de preoție ies din școală fără cunoștințele necesare sub acest raport. Nimeni nu m'a învățat să săvârșesc un botez, un maslu, o feștanie. — Unii din preoții actuali au avut norocoasa ocazie să poată servi un timp împreună sau sub controlul preoților mai experimentați; dar alții au avut nenorocul de a fi foști siliți de la început să practice servicii, pe care nu le învățaseră și pe care poate nu le mai văzuseră. Urmările acestui neajuns sânt evidente.

d) Excesul de zel al unora din preoții celebranți, în dorința de a da mai multă măreție actului ce-l săvârșesc, sau de a mulțumi cereri deosebite ale enoriașilor, de a impresiona în mod deosebit pe asistenți, li în-

Cunoscând valoarea etică a acțiunilor individului concentrate în simplitate, care asigură temeinica organizare internă și are repercusiuni adânci asupra colectivității, putem exclama cu adevărat, că nepuința e efectul neștiinței.

Charles Wagner e un individualist, care susține valoarea vieții omenești în adevărata ei lumină. Omul trăiește nu ca să satisfacă o exigență străină; ci să creeze prin el însuși valori în folosul umanității. Omul trebuie să cunoască drumul ce are să-l parcurgă, să nu greșască calea directivei impuse de normele naturale, să creeze din el însuși și prin el însuși o personalitate.

Ca încheiere propunem, alături de autor, *cultura sufletească*, izvorul nesecat al moralității. Legea externă a armoniei universale nu se poate realiza, decât observând fenomenele adânci care în realitate conduc umanitatea.

Ființa omenească, odată sustrasă tuturor elementelor nepotrivite cu demnitatea de-a fi om în înțelesul bun al cuvântului, va însemna o forță incomensurabilă, susceptibilă de interpretările cele mai înaintate.

Sentimentele bune ale omului

desamnă să săvârșească acte nepermise (d. p. facerea de cruci cu lumina pe cei patru pereți, la sfeșanie) și acte care pot duce la erori grave (d. p. deschiderea Evangheliei din partea bolnavului la masă, pentru a citi prognosticuri).

e) *Tirania uzului local*, care se formează sub influența necesităților locale, a situației, a enoriașilor și a ocupației lor, a tradițiilor specifice etc. și care în deosebi sunt greu de modificat.

f) *Lungimea* unor servicii divine și nevoia de a face scurtări, pentru a nu produce în asistență o stare de nerăbdare sau de oboseală, înlesnesc producerea de diferențe, uneori fără importanță, alteori grave, deoarece și dacă recunoaștem necesitatea prescurtărilor, nu există normă unitară pentru aceste prescurtări, care se fac după criterii individuale.

Astfel s'a ajuns, că avem astăzi nu numai deosebiri mărunte, ci și variații direct păgubitoare și diferențe grave, după localități și cu deosebire după regiuni. Acesta e un rău incalculabil și o primejdie cu urmări din cele ce se pot repercuta foarte adânc în viața bisericească și în alcătuirea ei unitară.

Este împotriva spiritului ortodox a lăsa să dăinuiească asemenea situație.

În mai multe rânduri m'am văzut îndemnat să scot în relief, în adunările preoțești, necesitatea, ca preoțimea de azi să dea atențiunea cuvenită problemei formelor rituale și culturale și să tindă spre o uniformizare a cultului. *Nu găsești prea mulți preoți cari să săvârșească, exact la fel, toate serviciile bisericesti.* Uzul local, interpretările individuale, lipsa de îndigărită amănunțite și precise în toate cazurile, uneori excesul de zel, au făcut ca în chestiuni de amănunt fiecare preot să se conducă după alte norme, și deci să ajungă la felurită executare.

nu sunt în lipsă, ci sânt în penumbră. Odată ieșite la lumină, aceasta intervertire a valorilor va ceda unei nivelări potrivite cu interesul uman.

Să cerem imperios deci factorilor societății: moravuri nouă, pentru înfrumusețarea aceluia colț de viață, care are galerii nenumerate, și care cere o cunoaștere adâncă a realităților; să pretindem deschiderea porții, pentru ca să putem intra în viața cu înțelesuri etice și adevărate în viața sufletească.

Pr. Nicolae Sucu,
capelan protopopesic.

Suferința omenească

(Sfârșit)

Aceasta nu este totul. Păcatul, distrugând fericirea sa în lumea firii, i-a descoperit în interiorul său iadul durerii. Nemulțumit să fie neputincios, omul este rău. Nemulțumit să sufere, ceace nu poate evita, suferă din propria sa vină și se torturează el însuși. Își ruinează sănătatea prin excese, se sărăcește prin risipe, se izolează prin răutatea sa; legea egoismului, ce i se impune, face din om un lup, și lupta pentru existență devine vârtejul turbure unde se confundă zilele miilor de existențe învinse.

Aceste diferențe ies la iveală în deosebi cu ocazia slujbelor în sobor, sau a anumitor slujbe festive, când preoții împreună slujitori, dar nedepriși a servi împreună, se dovedesc aproape în imposibilitate de a putea săvârși un serviciu unitar ca formă, armonios în executare, uniform ca concepție, ca melodie, ca mișcare.

O pildă: — Un sfânt Maslu cu 7 preoți, săvârșit de preoți din parohii mai fără contact una cu alta. Un observator atent și competent va constata că serviciului acestuia îi lipsește: unitatea. Va constata, că în acțiune, în alegerea textului, în prescurtări, în mișcările rituale, în atitudine, în gesturi, în melodie, în observarea ordinii și a rândului, se ivesc prea multe contraste...

Pentru toate aceste, ponderoase momente, îmi repet neînrămurată convingere că uniformizarea cultului, a ritului, a atitudinilor și mișcărilor ceremoniale, este astăzi o problemă arzătoare, care ar trebui pusă în centrul preocupărilor preoțimii noastre, ar trebui studiată și pusă la punct în mod obligatoriu de către autoritatea noastră arhierescă.

Pr. Ioan G. Luda-Prejmer.

Nr. 9068/931 Ep.

Circulară

către toate Oficiile protopresbiterale și parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

Se aduce la cunoștință spre strictă conformare, că vânzarea sau întrebuințarea actelor din arhivele protopopești sau parohiale sub titlul de hârtie maculatură este cu desăvârșire interzisă.

Sibiu, 11 Noemvrie 1931.

Consiliul arhiepiscopesc

Sântem deparie, în lumea aceasta, de durerea care exista înainte de criza fatală din Eden. Când se caută a se analiza înspăimântătorul număr al suferințelor pe care omul a căutat să le întretină și să le înmulțească pe pământ, ni se confirmă profunda și justa afirmație că «Durerea este o fiică a Căderii».

Și aci, știința și experiența ne aduc partea lor de adevăr.

Știința? Ce ne învață ea, în fiecare zi tot mai clar? Ne învață că toată istoria vieții organice nu este decât un lung efort al naturii pentru formarea sistemului nervos al omului; că dezvoltarea sistemului nervos stă în raport strâns cu al conștiinței și că deci conștiința și sensibilitatea sânt în acest punct așa de legate între ele, încât se poate stabili o ecuație cu termeni lipsiți de conștiință și insensibili.

Sărăcia sistemului nervos, la ființele anterioare apariției omului, permite deci să se afirme că durerea, în timpul revoluțiilor înfricoșate care desăvârșeau teatrul unde omul avea să apară într-o zi, durerea necesară, durerea sfântă și primitivă, nu era decât o durere minimă.

Omul, dimpotrivă, stricându-se

Sf. Sinod. În 23 I. c. s'a deschis sesiunea, care fusese prorogată.

La ședință este de față și dl prof. N. Iorga, prim-ministru.

Președintele, I. P. S. Patriarh, mulțumește dlui prim-ministru, în numele Sfântului Sinod, pentru atenția dată problemelor bisericești.

Dl prim-ministru N. Iorga asigură pe reprezentanții bisericii de toată sollicitudinea guvernului, și își exprimă dorința în calitate de ministru al instrucției și cultelor, să se organizeze învățământul religios atât în școlile primare, cât și în cele secundare.

INFORMAȚIUNI

Dela Alba-Iulia. Într-o atmosferă de sărbătorească seninătate s'a desfășurat în zilele din 24 și 25 Noemvrie programul Congresului Asociației clerului «Andrei Șaguna» din Mitropolia Ardealului în vechea Cetate a Bălgradului. În 24 Noemvrie la ora 9 a. m. în Catedrala Intronării Înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* cu mare asistență a oficiat sfânta liturgie, la finea căreia a rostit un clasic cuvânt despre raportul preotului cu preotul suprem Isus Hristos. Acest cuvânt ascultat într-o solemnă liniște și încordată atențiune a electrizat pe cei aproape 400 preoți întruniți în Congres. În numărul proxim al ziarului vom publica un amănunțit raport despre ședințele ținute dinpreună cu hotărârile luate.

Congres studentesc în Sibiu se ține în ziua de 29 Noemvrie a. c. Sibiu va fi inundat în această zi de

studenții participanți la congresul general studentesc. Locul a fost bine ales. Sibiu poate arăta vizitatorului tânăr, din orice colț de țară, frumuseți proprii lui. Aceasta aduce cu sine și o grijă prea delicată, pe care trebuie să o aibă studenții în ținută și manifestările lor. Veseli vor fi, vor anima orasul, căci sânt tineri, și tinerețea contează la entuziasm și neastâmpăr în lume ca și la carte. Studenții sânt creștini și ortodocși. Astăzi aceasta e ideologia lor, așa de minunat prinsă de dl Nichifor Crainic, marele prieten al studenților și cunoscut profesor de teologie. Studenții sânt pașnici și au renunțat la manifestările violente. Aceasta vrea să arate și articolul, din alt loc al foii noastre, primit spre publicare din partea unui student, și creștin și teolog.

† Pr. Ioan Damian, paroh în Cugir, protopopiatul Orăștiei, vrednicul păstor de suflete și vestitul cântăreț, a încetat din viață luni, în 16 Noemvrie 1931, în al 66-lea an al vieții și al 7-lea al sfintei preoții. Rămășițele pământești ale defunctului, s'au așezat spre veșnică odihnă în 18 Noemvrie a. c., la ora 3 d. m., în cimitirul ortodox român din Orăștie. Odihnească cu dreptii!

Pedepsit pentru calomnie. Tribunalul din Brașov, secția II, a condamnat la 3 luni închisoare, 5 mii lei amendă și 18 mii lei cheltueli de judecată, pe Finta Zoltán dela «Brassóí Lapok», pentru calomnie prin presă contra preotului Iordan Curcubătă din Budila, protopopiatul Sf. Gheorghe.

Sfințire. Societatea «Cultul Eroilor», filiala plasei Bozovici, județul Caraș, invită la sfințirea *Monumentului Eroilor Almăjeni* (818) și a drapelului filialei. Serbarea se ține Marți în 1 Decemvrie 1931, deodată cu aniversarea unirii Ardealului și Banatului cu Patria Mamă.

Bibliotecile la sate. În 8 și 14 Noemvrie 1931 s'au inaugurat în comunele, Turnișor, Alămor și Armeni, județul Sibiu, bibliotecile satești, donate din partea Asociației culturale. Inaugurările au fost împreunate cu bune conferențe și potrivite cuvântări, ținute de propagandiștii Asociației, și de preoți și învățători din pomenitele comune.

prin lupta organismului nervos ce i se dăduse să i servească ca vehicul al Duhului sfânt, a pus la dispoziția instinctelor animalice și ispitelor un instrument de tortură care face din fiecare individ victima ispășitoare a păcatului umanității.

Din fericire, eterna împărăție și experiența ne arată pe om scoțând binele din rău, servindu-se de durere ca să puie frâu pasiunilor deslănțuite, ca să readucă pe omul păcătos, la viața sfințeniei.

Omul în care se adună toate energiile păcatului, poartă un infern în inima sa. Aceasta va să zică: răul putea să subsiste în lume fără durere, că pământul întreg putea să fie un infern.

Însă Dumnezeu n'a permis aceasta. Dumnezeu a înapoiat durerii, în ordinea grației, rolul educativ ce i se încredințase în ordinea naturii. Sub îmboldul durerii morale, fiica păcatului, creatura urcă, jelindu-se, calea pe care durerea fizică, fiica naturii, trebuia să constrângă pe om să o urce în pace spre libertate.

Durerea este inspiratoarea devotamentelor sublimе; și operele, care au făcut mai mult să strălucească pe pământ gloria lui Dumnezeu, au fost

totdeauna aduse la lumină prin setea de-a desființa câte o cauză a suferinții.

Durerea este calea pe care Dumnezeu iubirii a readus pe pământul blestemat ăra binecuvântărilor. Ori care ar fi numele ce-l poartă, o creatură omenească nu poate să găsească pacea decât după ce a aruncat o privire rugătoare spre Crucea Calvarului, pe care a murit, pentru mântuirea lumii, Acela căruia suspinurile lumii îi dăduseră cu mult înainte numele: Omul Durerii.

(După Westphal).

Ștefan Corpadea.

Aviz Societatea culturală din Sibiu «Iarnik-Bârseanu», pentru apropierea româno-ceslovacă, aduce la cunoștința onoratului public sibiuan că începe *cursurile de limba și literatura cehă și română*. Cursurile se vor ține în liceul «Gh. Lazăr» dela ora 7 până la 8 seara: a) *Marțea și Vinerea* pentru *limba română*, și b) *Lunea și Miercuria* pentru *limba cehă*. *Cursurile sânt gratuite*. Doritorii de a le urma să se anunte la secretariatul societății, dl Václav Skorpák, Sibiu, strada Pintenului 5/1, între ora 1—3, în fiecare zi, pentru ori care din cursuri.

Onorații membri ai Comisiunii Interimare a municipiului Sibiu sânt rugați a participa la ședința dela 30 Noemvrie 1931, ora 4 d. m., în sala de ședințe dela primărie. Ședința e publică.

Nr. 1216/1931 (87) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. II Bălean, protopopiatul Făgăraș se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Venitele la acest post sânt:

1. Sa ariu dela stat.
2. Casa parohială, cu grădină, curte și edificiile economice.
3. Trei livezi de 1 jug. 1544 st. □ în Bărc, Bălcana, și prundul O.tului.

4. Folosința a celor 2 cimiterie în mărime de 1 jug. și 1532 st. □
5. Venitele stolare stabilite în procesul verbal dela 5 Iulie 1931.

Cererile cu actele necesare să se înainteze subsemnatului oficiu, în termenul dat, și concurrentul, să se prezinte la biserică spre a fi cunoscut de popor.

Făgăraș, în 29 Octomvrie 1931. Oficiul protopopesc ort. rom. Făgăraș în înțelegere cu consiliul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 541/1931. (86) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. a II-a Petrila-Poeni, tractul protopopesc Jiu, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu postul acesta sânt:

1. Salariul dela Stat, conform coalei B.

2. Douămii (2000) Lei lunar drept răscumpărare din partea parohiei a stolelor pentru botezul copiilor nou născuți, cununia și înmormântarea credincioșilor minieri, cum și a membrilor familiilor lor.

3. Stola obișnuită pentru celelalte slujbe.

4. Locuință, luminat și încălzit — gratuite.

R. ficanții își vor înainta cererile de concurs cu documentele necesare, în termenul indicat, Oficiului protopopesc Jiu, în Petroșani, având a se prezenta, cu prealabila încuviințare a protopopului, în vr'o Duminecă sau serbătoare, la biserică, pentru a sluji, predica și cânta.

Petroșani, 3 Noemvrie 1931. Oficiul protopopesc ortodox român Jiu în înțelegere cu consiliul parohial din Petrila-Poeni.

Ioan Duma,
protopop.

Nr. 542/1931. (85) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. a II-a Lunca de sus, protopopiatul Jiu, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela întâia lui apariție în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela Stat, conform coalei B.

2. Adăul (100 Lei de fum) și stola obișnuită.

3. Folosirea grădinei bisericii, a cimitirului confesional, a pădurii bisericesti și a unei grădini de 341 stânjini □.

4. Locuință dela parohie.

Concurenții își vor înainta cererile, cu actele necesare. Oficiului protopopesc Jiu, în Petroșani, — în termenul indicat, — având a se prezenta, cu prealabila încuviințare a protopopului, la biserică pentru a sluji, predica și cânta.

Petroșani, 3 Noemvrie 1931. Oficiul protopopesc ortodox român Jiu în înțelegere cu consiliul parohial din Petrila, Lunca de sus.

Ion Duma
protopop.

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

HRISTU ANDRUTSOS
profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată
de

Dr. DUMITRU STANILOAE
profesor la Academia teologică „Andreiană”

Prețul Lei 300.—, plus spese postale Lei 20.—

Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

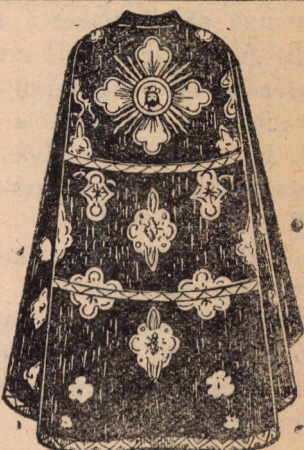
pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu
prețuri moderate

**REVERENZI
ȘI ODĂJDII
PREOTEȘTI**

(41) 7-7

Dumitru Dușleag
Sibiu Târgul Peștelui 12 Sibiu

★
Ștofe și brăne în depozit perm.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se pot procura, manualele de religie aprobate de Sf. Sinod pentru școlile primare:

NICOLAE CRIȘMARIU
Istorie biblice ed. IX Lei 20
Istorie bisericesti „ V „ 20
Catehism „ V „ 20

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se poate procura:

Confesiuni și Secte

studiu istoric-misionar

de

Arhiereul

Grigorie Leu Botoșaneanu
Prețul Lei 120.—, plus spese postale Lei 10.—

A apărut și se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,**

Calendarul Bunului Crestin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1932

Al 81-lea dela apariție

Cu bogată și aleasă materie și cu ilustrațiuni

Calendarul, pentru anul 1932, conține următoarele:

Reprivire asupra anului precedent, Știri și fapte: Jerifele. — Ierarhii și bugetul.

- Statul și subvențiile. — Cei regretați. — Alt dispărut. — Jubileu. — La praznicul Învierii Domnului în Davos. — Nou guvern. — Restabilirea ministerului cultelor. — Adunarea eparhială. — Icoane religioase în școli. — O școală mai puțin. — Rămâne cum a fost. — 8 Iunie. — Arhiepiscopul Upsalei. — Patriarhul Ierusalimului. — Revizuire?
- Cu întârziere. — Asociațiunea la Sf. Gheorghe. — † Atanasie, fost mitropolit primat.
- Asociația clerului. —

Crucea, versuri.

Domnul i-a chemat întru ale Sale, în amintirea răposaiilor preoți.

Biserica istorică a lui Antim Ivireanul.

Parintele Trifon și pedeapsa, povestire din viața preotească.

Dar cu adevărat frumos.

Ție versuri.

Puterea credinței.

Vo be înțelepte.

Rătăcire din vecini, (temeile în Rusia de azi).

Facă și altii așa.

Fel del fel: 1. Cartea bună. — 2. S'a instrăinat? — 3. Martorul mincinos. —

- 4. Mai sânt înțelegători. — 5. Clopotul morților. — 6. Religia și aritmetica. — 7. Turnul Babilonului. — 8. Milostenia și sectantul. — 9. Crescătoria bolșevică. — 10. Despre suflet. — 11. Pentru biserică. — 12. Povăturile bătrânului preot. — 13. Mântuit. — 14. Icoana Celui pironit pe cruce. — 15. Pentru a scăpa de adversar. — 16. Năravul înrădăcinat.

Glume.

Targurie.

Anunturi diferite ș. a.

Chipuri: Prof. Nicolae Iorga. — Prof. Dumitru Comșa. — Academia teologică Andreiană din Sibiu. — Răposaii: Pr. Victor I. Sălăgeanu, Pr. Eugen Todoran. — Biserica istorică a lui Antim Ivireanul.

În celelalte părți ale Calendarului se află: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii.

Calendarul s'a tipărit cu Tabloul statistic (*Șematismul*) bisericii ortodoxe române din Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheti și învățători.

Prețul: 65 Lei

Plus porto poștal Lei 10, și sânt a se trimite înainte prin mandat poștal.

Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, li se dă rabat